

MORFOSINTAXI

ELS DETERMINANTS I

La categoria gramatical dels determinants facilita que els substantius es referisquen a una entitat específica, indicant si és coneguda o no, ubicant-la en l'espai o establint una relació de possessió. Els articles, així com els demostratius i els possessius, pertanyen a aquesta categoria.

ELS ARTICLES

Segons el tipus d'especificació que introdueixen, els articles es divideixen en definits i indefinits. L'article definit acompanya un substantiu que és conegut tant per l'emissor com pel receptor del missatge, i hi concorda en gènere (masculí o femení) i en nombre (singular o plural). Per altra banda, l'article indefinit també acompanya un substantiu, però en aquest cas, aquest substantiu no és conegut per ambdós interlocutors, però manté la concordança en gènere i nombre igualment.

L'ARTICLE DEFINIT

	Singular	Plural
Masculí	EL, L'	ELS
Femení	LA, L'	LES

L'ARTICLE INDEFINIT

	Singular	Plural
Masculí	UN	UNS
Femení	UNA	UNES

RECORDA!

En les construccions una altra i una hora la -a de una no es pronuncia perquè s'assimila a la vocal següent. Es pronuncien [un'ɔra], [un'altra].

RECORDA!

S'omet l'article davant d'infiniutius no substantivats i dels dies de la setmana quan indiquen immediatesa:
Saber això m'alegra molt.
Divendres que ve anirem al cine.

ELS DEMOSTRATIUS

Els demostratius ens ajuden a interpretar l'espai relacionat amb els substantius en tres seccions, de manera que situem les coses en funció de si sentim que estan pròximes, a mitjana distància o allunyades. A més, els demostratius flexionen en gènere i nombre.

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Pròxim	ESTE / AQUEST	ESTA / AQUESTA	ESTOS / AQUESTS / AQUESTOS	ESTES / AQUESTES
Intermedi	EIXE / AQUEIX	EIXA / AQUEIXA	EIXOS / AQUEIXOS	EIXES / AQUEIXES
Llunyà	AQUELL	AQUELLA	AQUELLS	AQUELLES

RECORDA!

Les formes aquest i este (i flexió) són igualment correctes, però hem d'evitar barrejar-les en un mateix text per mantindre'n la coherència.

ELS POSSESSIUS

Els possessius indiquen les relacions de pertinença d'algu o d'alguna cosa respecte a les persones que apareixen en el discurs.

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Primera persona	EL MEU / EL NOSTRE	LA MEUA / LA NOSTRA	ELS MEUS / ELS NOSTRES	LES MEUES / LES NOSTRES
Segona persona	EL TEU / EL VOSTRE	LA TEUA / LA VOSTRA	ELS TEUS / ELS VOSTRES	LES TEUES / LES VOSTRES
Tercera persona	EL SEU	LA SEUA	ELS SEUS	LES SEUES

Quan el possessiu va darrere del substantiu que acompanya, funciona sense article (una mania nostra, mèrit teu). A més, en les estructures amb preposicions davant, darrere, damunt o davall, podem usar l'estructura [de + pronom] (davant de mi) o el possessiu (davant meu), contràriament al que ocorre en castellà amb l'estructura amb possessiu que és incorrecta (*delante mío).

D'altra banda, per a expressar les relacions de parentiu, com també amb les paraules vida i casa i en algunes fórmules de tractament, usem els possessius àtons.

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Primera persona	MON	MA	MOS	MES
Segona persona	TON	TA	TOS	TES
Tercera persona	SON	SA	SOS	SES

RECORDA!

Les formes meva, teva, seva i meves, teves, seves no són pròpies del valencià estàndard. Tot i que es poden utilitzar, no podem barrejar-les amb les formes pròpies.

RECORDA!

En expressions en què la relació entre l'objecte i el posseïdor és evident, el possessiu és superflu i no el posem.
T'has fet un blau a la cuixa.
S'ha tacat el jersei.

1. Modifica les frases següents substituint l'article indefinit pel definit:

- Un gos corria pel parc buscant una pilota que li havia llançat un home.
- Una advocada ha comprat una casa nova en una ciutat d'interior.
- Un amic m'ha recomanat un restaurant excel·lent en uns grans magatzems.
- Vaig veure una pel·lícula molt interessant ahir en què eixia una actriu que ha guanyat un Oscar.
- Hem comprat un cotxe elèctric en un concessionari d'una coneguda marca d'automòbils.

2. Encercla quines d'aquestes paraules són determinants:

bonic seu les menjar aqueixes nostre la aquells
el llapis aquesta riu els vostres teues dorm pa
escriure cansat l' meus roig sa mes una

3. Emplena els buits amb el determinant demostratiu corresponent:

- _____ (proximitat immediata) casa la vaig heretar dels meus avis.
- No tornaré mai més a _____ (llunyania) terres.
- Quina flor t'agrada més? _____ (proximitat immediata) d'ací, _____ (proximitat mitjana) de la prestatgeria o _____ (llunyania) que tinc a l'aparador.
- _____ (proximitat mitjana) germanes no em cauen gens bé.
- _____ (llunyania) planetes no són d'aquest sistema solar.
- _____ (proximitat immediata) nas que tinc és gran i bonic.
- No recorde on tenies _____ (llunyania) alicates de color taronja.
- No vull passar més temps amb _____ (proximitat mitjana) tipus de persones.

4. Completa les oracions amb l'ús de possessius tòpics:

- _____ germans (d'ells) parlen francès, portugués i alemany.
- Fes-te compte que casa _____ (de mi) és casa _____ (de tu).
- A la _____ (d'ell) cambra hi havia saques de farina i d'arròs durant tot l'any.
- La casa d'ells és més gran que la _____ (de nosaltres).
- La _____ (de vosaltres) intenció era bona.
- Tindre un nadó era la _____ (de nosaltres) il·lusió.
- Els _____ (de tu) cosins són molt estrafolaris.
- Li ho ha dit una amiga _____ (d'ell).

5. Utilitza els pronoms possessius àtons.

_____ pare (d'ell)	_____ tia (de tu)
_____ mare (de tu)	_____ iaia (d'ell)
_____ iaio (de mi)	_____ vida (de mi)
_____ oncle (de mi)	_____ casa (d'ell)

6. Reescriu les frases eliminant els possessius innecessaris que no aporten més informació que la que ja expressa la frase. Hi ha algunes frases que són correctes.

1. Quan entre a l'aparcament, agafe el seu tiquet.
2. Pots entrar al web de la universitat des del teu mòbil.
3. Quina llibreta m'he d'endur, la teua o la meua?
4. Què faràs durant les teues vacances?
5. A quina hora arribes a la teua oficina?
6. El meu fill és el responsable d'aquesta malifeta.
7. Agafa la teua carmanyola.
8. Pregunta-ho al teu metge.

7. Reescriu les oracions evitant l'ús abusiu del demostratiu quan substitueix un nom. Pots recórrer a una elisió o a un dels sinònims proposats.

animals

home

carreteres

cantant

pintures

1. No vull recordar les anècdotes, perquè aquestes no són gaire interessants. (elisió)
2. Li agraden molt els quadres i té una bona col·lecció d'aquests. (sinònim)
3. Durant les hores punta s'obriran els peatges per evitar la saturació d'aquests. (sinònim)
4. Els porcs senglars són molt perillosos i el nombre d'aquests ha augmentat. (sinònim)
5. La mestra ha manat els deures als alumnes però aquests no els han volgut fer. (elisió)
6. Rosalia té molt bona veu. Aquesta farà un concert el pròxim divendres a València. (sinònim)
7. George Floyd és un afroamericà que ha sigut assassinat. Aquest estava eixint d'un supermercat quan l'han disparat. (sinònim)
8. Greta Thunberg ha fet molts discursos per la lluita contra el canvi climàtic. Aquesta és una de les activistes amb més projecció internacional. (elisió)

8. Reescriu el text fent un ús correcte dels demostratius i possessius.

Com que ma mare i el meu iaio han estat molt preocupats per l'ampliació del port de València, he decidit informar-me'n una mica. Resulta que aquesta és una decisió que pot afectar l'ecosistema de la nostra zona. Moltíssimes espècies que estan en perill d'extinció poden desaparèixer. Aquestes morien, principalment, per la contaminació de l'aigua. I, si no estem convençuts del que ocorrerà, només cal fer simples fotografies amb els nostres mòbils per poder veure l'evolució de l'aigua a l'Albufera, d'un estat cristal·lí a un estat tèrbol. La nostra situació és molt dramàtica.

